

Bolest u neurologických nemocí z povolání

Edvard Ehler

Neurologická klinika, FZS Univerzity Pardubice a PKN Pardubice

Mnoho neurologických nemocí je spojeno s výskytem různě intenzivní bolesti vyskytující se v různých lokalizacích. Jedná se nejen o bolest nocicepční, při poškození tkání, ale rovněž o neuropatickou bolest, a to periferní i centrální. U neurologických nemocí z povolání je bolest charakteristickým a častým projevem. Bolest v zádech jako nemoc z povolání se projevuje jak radikulární bolestí, tak i nocicepční. U neuropatií a úžinových syndromů převládá neuropatická bolest často s dalšími senzitivními projevy. Fokální dystonie se vyznačují bolestí vyzařující ze svalů a dalších páteřních a kloubních struktur. Zánětlivé profesionální nemoci jsou provázeny různými typy bolesti, a to včetně neuropatické.

Klíčová slova: nociceptivní bolest, neuropatická bolest, bolesti v zádech, fokální dystonie, syndrom karpálního tunelu.

Pain associated with neurological occupational diseases

Many neurologic diseases are associated with occurrence of pain of various intensity and various localizations. There is not only nociceptive pain, developed in tissue damage, but also neuropathic pain, peripheral and central. In neurologic occupational diseases pain is a characteristic and frequent feature. Low back pain as an occupational disease is characterized not only as radicular pain but also as nociceptive pain. In neuropathies and entrapment syndromes neuropathic pain prevails, often with other sensory symptoms. Focal dystonias are associated with pain irradiated from muscles and other vertebral and articular structures. Inflammatory occupational diseases are accompanied by various types of pain, including neuropathic pain.

Key words: nociceptive pain, neuropathic pain, low back pain, focal dystonia, carpal tunnel syndrome.

Úvod

Neurologické nemoci z povolání tvoří téměř 30 % všech uznaných nemocí z povolání. Zcela v popředí je syndrom karpálního tunelu. Za ním následují další mononeuropatie vzniklé na podkladě fyzikálních příčin – léze loketního nervu v oblasti lokte, léze loketního nervu na zápěstí. Původně časté toxické neuropatie – na podkladě poškození nervového systému olovem, rtutí, jinými těžkými kovy či sloučeninami v chemickém průmyslu – se nyní vyskytují jen velmi zřídka. V současné době je v popředí infekce koronavirem jako choroba z povolání, a to zejména u pracovníků ve zdravotnictví. A vzhledem ke schválené vyhlášce se stávají konkrétním problémem bolesti v zá-

dech jako choroba z povolání. Všechny tyto choroby se vyznačují bolestmi, ať již se jedná o neuropatickou, či nocicepční.

Bolesti v zádech

Bolest v zádech (low back pain – LBP) je jednou z nejběžnějších příčin dospělých k vyhledání lékařské péče. V USA každý rok vyhledá lékařskou pomoc pro bolesti v zádech 12–15 % obyvatel. Prevalence LBP limitující aktivitu v průběhu života dosahuje 39 %. LBP jako příčina pracovní neschopnosti postoupila z 18. na 13. místo (1). Prevalence akutní LBP v průběhu života dosahuje až 84 % a celoživotní prevalence chronických LBP 23 % (2).

Ferguson et al. (3) se zabývali prevalencí LBP u dělníků v USA, kteří zatěžují páteř manipulací s materiálem. Tíži LBP hodnotili na podkladě trvání déle než 7 dnů, zda vyhledali lékařskou pomoc a zda museli vysadit pracovní zátěž. Až 25 % dělníků udávalo bolest v zádech nad 7 dnů, 14 % vyhledalo lékařskou pomoc a 10 % mělo pracovní neschopnost.

Podle Německého statistického úřadu se v rámci dorozopatí vydalo celkem 3,2 % celkových výdajů ve zdravotnictví a LBP byla důvodem 5,8 % sick days (4).

Akutní bolesti v zádech jsou lokalizovány v oblasti mezi dolním okrajem žeber a horizontální gluteální rýhou. Projekce bo-